

СКЛАДОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ПРИРОДНО-ТЕХНОГЕННИХ СИСТЕМ

Ємельянова Д.І.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Природно-техногенні комплекси (ПТК) - динамічні, самоорганізуючі, нестабільні, складно прогнозовані системи, які потребують розробки методів комплексної екологічної оцінки компонентів навколишнього природного середовища (НПС). Комплексність підходу до вивчення складних систем визначає за необхідне розгляд стану складових об'єкта дослідження і процесів взаємодії між ними.

Згідно з концепцією сталого розвитку пріоритетним є створення умов безпечності для соціально-економічного розвитку, збереження якості НПС, що забезпечується раціональним використанням природних ресурсів, обмеженням техногенного навантаження на соціально-екологічні системи і створенням сприятливого середовища для збереження і зміцнення здоров'я населення. Кількісна оцінка відповідності реальної ситуації визначеним пріоритетам полягає в отриманні характеристик рівня екологічної безпеки на основі послідовного використання складових системи методик оцінки небезпечного впливу господарської діяльності на об'єкти природного середовища та їх стану – MIPS-аналізу і ризик-аналізу (рис. 1) [1, 2].

Рис. 1. - Схема комплексної оцінки екологічності системних об'єктів

Такий комплексний підхід дозволяє визначити компоненти НПС, які перебувають у найгіршому стані, фактори трансформаційних змін в природно-техногенних системах, на основі аналізу отриманих результатів мати підстави для прийняття цілеспрямованого стратегічного рішення щодо зменшення антропогенного навантаження.

Література:

1. Харламова Е. В. Теоретические основы управления экологической безопасностью техногенно нагруженного региона / Е. В. Харламова, М. С. Малеваный, Л. Д. Пляцук // Екологічна безпека – 2012. – № 1. – С. 9 – 12.
2. Козуля Т. В. Теоретико-практичні основи методології комплексної оцінки екологічності територіальних і об'єктових систем / Т. В. Козуля, Н. В. Шаронова, Д. І. Ємельянова, М.М. Козуля // Проблеми інформаційних технологій. 2012. – № 01.– С. 37–45.